

Folkhälsomyndigheten

Spårbarhet och säkerhetsmärkning av tobaksvaror –

Intressentmöte 20 juni 2017

Josefin P Jonsson, enhetschef

Maria Svelander, jurist

Ingrid Millet, jurist

Den generella strukturen på systemet som skapas

Syftet med systemet är att göra det möjligt att spåra tobaksvaror i systemet för att förhindra illegal hantering av tobaksvaror.

Ett system med tre huvudsakliga delar skapas därför:

- 1) Logistikedjor där tobaksvarornas förflyttningar registreras
- 2) Databaser där uppgifter om förflyttningarna lagras
- 3) Ett övervakningssystem kopplat till 1 och 2

Systemet omfattar alla ekonomiska aktörer som är inblandade i en tobaksvaras tillkomst och förflyttning från tillverkning fram till första återförsäljare – tillverkare, distributörer, grossister

Fem kärnområden

- Unik ID-märkning
- Upptagning och överföring av data
- Behandling, lagring och åtkomst av data
- Databärare
- Säkerhetsmärkning

Unik ID-märkning-kraven

- Kraven finns i art 15 TPD.
- Kraven på ID-märkning i art 15 gäller alla tobaksvaror – det är endast datum för tillämpning av reglerna som varierar
- Sverige ska se till att tobaksvaror avsedda för svenska marknaden har korrekt Id-märkning
- ID-märkningen ska innehålla en rad uppgifter om tobaksvaran och dess väg från tillverkaren till första återförsäljningsställe
- Sverige ska också se till att en rad uppgifter är elektroniskt tillgängliga genom koppling till ID-märkningen

Vem ansvarar för ID-märkning

Det är ännu inte beslutat vem som svarar för ID-märkning – ytterst är det Eu-kommissionen som avgör

I SOU 2016:14 ges ett förslag att tillverkare och importörer ska svara för detta

Frågan regleras först på Eu-nivå (dec 2017) och ska därefter genomföras i Sverige.

Eu-kommissionen har informerat medlemsstaterna om att de skissar på en blandad lösning där både tillverkare, importörer och medlemsstaten får ansvar för olika delar i detta. Ej klart ännu.

Även en oberoende tredje part finns med i den lösning som kommissionen skissar på

Upptagning och överföring av data

Frågan om hur detta ska ske är fortfarande öppen och Eu-kommissionen har inte slagit fast vad som ska gälla.

SOU 2016:14 har ett förslag på att näringsidkare ska registrera alla styckförpackningar när de kommer i deras besittning – gäller tillverkare och alla mellankommande led även distributörer.

I kommissionen är en stor fråga **NÄR** en registrering ska ske.

En modell diskuteras och de faktorer som inverkar på processen är säkerhet – öppenhet för nya händelser(ny teknik), förekomst av olika typer av meddelanden och hur data kan verifieras.

Med de faktorerna i bilden ska kommissionen skapa en modell för upptagning och överföring av data.

Frågan är komplex! Oklart vad respektive medlemsstat kommer att reglera nationellt

Ansvaret för all utrustning som krävs

Sverige ska se till att tillverkarna förser alla ekonomiska aktörer som är inblandade i handel med tobaksvaror från tillverkaren med utrustning för att registrera tobaksvaror d v s den utrustning som krävs vid registrering av :

- Köp
- Försäljning
- Lagring
- Transport
- eller annan hantering av tobaksvaror

Behandling, lagring och åtkomst av data

- Kommissionen förbereder ett förslag på lösning med olika typer av databaser, routers och ett övervakningssystem som kommunicerar med varandra.
- Den befintliga lösningen för övervakning av marknadskontrollsystemet – ICSMS - uppfyller inte de krav som ställs i TPD och i WHO:s protokoll mot illegal handel med tobaksvaror.
- Ny lösning behövs därför – men inte överlappande system
- Kärnfrågan är **VAR** ska datalagring ske – den frågan styr vem som utser lagringsplatsen, vem som har tillgång till datan etc
- Komplex fråga som innehåller många utmaningar –inga slutgiltiga förslag finns ännu

Utmaningar vid skapandet av systemet för datalagring mm

- Lösningen ska vara rättssäker för industrin och får inte missgynna små och mindre företag
- Den ska garantera global översikt över leveranskedjan – d v s alla förflyttningar av tobaksvaror inom EU ska loggas
- Den ska garantera åtkomst av data för medlemsstater, för kommissionen och för de revisorer som ska utses för att granska leveranskedjan
- Den ska leva upp till dataskyddslagstiftningens krav på skydd för eventuella personuppgifter
- Den ska på ett effektivt sätt kopplas till det övervakningssystem som också ska byggas upp

Förslaget i SOU 2016:14

I betänkandet finns ett förslag som är en avskrift av art 15.8 i TPD

Där ges tillverkare och importörer en skyldighet att skriva avtal om datalagring med en oberoende tredje part.

Mot bakgrund av det lagstiftningsarbete som pågår i EU-kommissionen är det inte möjligt se hur svenska förslaget kommer att fungera tillsammans med kommande förslag till lösning från kommissionen.

Viktigt att utredaren slår fast att det är lagligt att i Sverige lagstifta om skyldigheter för ett företag att ingå avtal om datalagring av den data som genereras i detta system.

Motiveras med att syftet är att säkerställa oberoende och öppenhet för systemet med spårning - detta tar över avtalsfriheten

Databärare i systemet

- Den minsta databärande enheten är paket
- Databärande enhet på aggregerad nivå kan gå upp till pall
- Det är tillåtet att bryta enheten och packa om under transport eller förvaring innan varorna når försäljningsledet
- Alla ompackningar räknas som nyaggregering och blir en ny databärare

Säkerhetsmärkning

- Alla förekommande typer har inventerats av kommissionens uppdragstagare
- En rad krav ställs. Inte kunna manipuleras, ha en synlig och en osynlig del, inte kunna tas bort eller utplånas, får inte döljas eller brytas exempelvis när förpackningen öppnas.
- Vi har ställt frågor till er om detta – eftersom snusförpackningar ofta har ett annat utförande än andra tobaksvaror och eftersom Sverige inte har skattemärke
- Kommissionen har inte bestämt sig ännu och är öppen för synpunkter på även denna punkt